

มารดาเจ้าของที่ดินอนุญาตด้วยวาจา ... จะถือว่าเจ้าของที่ดินอนุญาตให้ราชการใช้ที่ดินหรือไม่ ?

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้เป็นเรื่องที่เทศบาลได้ก่อสร้างคลองระบายน้ำรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชนโดยอ้างว่าเจ้าของที่ดินได้แสดงเจตนาโดยยินยอมด้วยวาจาแล้ว ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงว่า ก่อนที่เทศบาลจะก่อสร้างนั้นได้ขออนุญาตจากมารดาเจ้าของที่ดินด้วยวาจา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเจ้าของที่ดินได้ยินยอมหรืออนุญาต กรณีดังกล่าวจะถือว่าเทศบาลมีอำนาจที่จะดำเนินการได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ข้อเท็จจริงในกรณีนี้คือ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3) ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยมอบหมายให้มารดาเป็นผู้ดูแลที่ดินแทน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาล) ได้ทำสัญญาจ้างเอกชนทำการก่อสร้างคลองระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก กำหนดเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2546 ถึงวันที่ 10 กันยายน 2546 ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การก่อสร้างดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียที่ดินเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ และได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ไม่ได้รับคำชี้แจงใด ๆ

จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2550 ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกการก่อสร้างคลองระบายน้ำ ให้คืนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี ให้กลับคลองระบายน้ำในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ย

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ก่อนเริ่มการก่อสร้างได้ขออนุญาตมารดาและน้องสาวของผู้ฟ้องคดีแล้ว และได้รับอนุญาตด้วยวาจาให้ก่อสร้างคลองระบายน้ำในที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ ขณะก่อสร้างมารดาของผู้ฟ้องคดีได้ไปดูและรับทราบถึงการก่อสร้างโดยตลอด และเมื่อก่อสร้างเสร็จ มารดาของผู้ฟ้องคดียังได้ให้ผู้รับจ้างเกลี่ยดินบริเวณข้างคลองระบายน้ำให้เรียบร้อยด้วย จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรับรู้การก่อสร้างดังกล่าวแล้ว และเป็น การฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งจะต้องมายื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ปัญหาว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคลองระบายน้ำที่พิพาทยังคงมีอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีต่อเนื่องตลอดมา ทราบเท่าที่ยังมีได้มีการกลับคลองระบายน้ำที่พิพาทในที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้เหมือนเดิม การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2550 จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

ปัญหาประการต่อมา คือ การที่มารดาของผู้ฟ้องคดีให้ความยินยอมด้วยวาจา จะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทิสหรือสละการครอบครองที่ดินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีแล้วหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ อันแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดียินยอมหรืออนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างคลองระบายน้ำดังกล่าวได้ การที่จะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงเจตนาอุทิสหรือสละการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี จะต้องปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบถึงข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญโดยเฉพาะในส่วนที่จะมีผลกระทบต่อตนอย่างชัดเจนว่าการก่อสร้างคลองระบายน้ำจะทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียที่ดินบริเวณไหน เป็นจำนวนเท่าใด ข้อเท็จจริงจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงเจตนาโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายในการอุทิสที่ดินเพื่อก่อสร้างคลองระบายน้ำที่พิพาทแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างคลองระบายน้ำที่พิพาท

ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยจงใจทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดีหรือมีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการดังกล่าวได้ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สภาพเดิมและรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 351/2558)

คดีนี้ไม่เพียงแต่เป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ จะทำได้เมื่อมีกฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน หรือมีการตกลงซื้อขายที่ดินเป็นการเฉพาะ หรือกรณีที่เอกชนจะอุทิสหรือสละการครอบครองที่ดินให้ทางราชการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด จะต้องปรากฏหลักฐานที่แสดงเจตนาของเจ้าของที่ดินให้ปรากฏอย่างชัดแจ้งหรือแสดงเจตนาโดยปริยายที่จะอุทิสที่ดินให้ทางราชการ ซึ่งตามคดีนี้การได้รับอนุญาตด้วยวาจาจากผู้เป็นมารดาของเจ้าของที่ดินไม่ถือเป็นการแสดงเจตนาของเจ้าของที่ดิน หรือไม่ถือว่าเจ้าของที่ดินได้ยินยอมหรืออนุญาตให้หน่วยงานใช้ประโยชน์จากที่ดิน นอกจากนี้ เจ้าของที่ดินจะต้องได้รับทราบข้อมูลอย่างชัดเจนในส่วนที่จะมีผลกระทบต่อเจ้าของที่ดินด้วย ครับ!

นายปกครอง
